

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 2019

1008/2019

Valtioneuvoston asetus maakaasun toimitusten selvityksestä ja mittauksesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään maakaasumarkkinalain (587/2017) nojalla:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tätä asetusta sovelletaan tasevastuun täyttämiseen, maakaasun toimitusten selvittämiseen ja maakaasun toimitusten mittaukseen maakaasujärjestelmässä.

Mitä tässä asetuksessa säädetään maakaasusta, sovelletaan myös uusiutuvista energialähteistä peräisin olevaan kaasuun ja muuhun kaasuun, jota syötetään maakaasujärjestelmään kuuluvaan siirto- tai jakeluverkkoon.

Mitä tässä asetuksessa säädetään uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun verkkoonsyötöstä ja syöttöpisteestä, sovelletaan myös maakaasumarkkinalain 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun muun kaasun, jota syötetään maakaasujärjestelmään kuuluvaan siirto- tai jakeluverkkoon, verkkoonsyöttöön ja syöttöpisteeseen.

2 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

1) *käyttöpaikalla* maakaasujärjestelmän fyysistä pistettä, johon maakaasua toimitetaan loppukäyttäjälle;

2) *toimitussuhteella* maakaasun toimitusta, jossa siirtokapasiteettia varaava tukkumarkkinaosapuoli toimittaa asiakkaalleen kaiken tämän tarvitseman maakaasun, maakaasun toimitusta, jossa siirtokapasiteettia varaava tukkumarkkinaosapuoli tasapainottaa asiakkaansa maakaasun hankinnan ja käytön erotuksen toimittamalla puuttuvan maakaasumäärän tai vastaanottamalla ylijäämän kunkin taseselvitysjakson aikana, sekä uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun tai maakaasumarkkinalain 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun muun kaasun toimitusta maakaasujärjestelmään siirtokapasiteettia varaavalle tukkumarkkinaosapuolelle;

- 3) *joustavalla toimitussopimuksella* maakaasun myyntisopimusta, jossa vähittäismyyjä toimittaa asiakkaalleen kaiken tämän tarvitseman maakaasun;
- 4) *päivittäin luettavalla käyttöpaikalla* etäluettavalla mittauslaitteistolla varustettua käyttöpaikkaa, jonka mittauslaitteisto luetaan päivittäin;
- 5) *ei-päivittäin luettavalla käyttöpaikalla* jakeluverkon käyttöpaikkaa, jossa markkinaosapuolten määränjako tehdään ei-päivittäin luettavan kulutuksen menettelyjen mukaisesti;
- 6) *tukkumarkkinaosapuolella* markkinaosapuolta, joka hankkii tai toimittaa maakaasua tukkumarkkinoilla ja varaa siirtoverkon siirtokapasiteettia, sekä markkinaosapuolta, joka hankkii tai toimittaa maakaasua tukkumarkkinoilla, mutta ei solmi kapasiteettisopimuksia siirtoverkonhaltijan kanssa eikä käy jälkimarkkinakauppaa siirtokapasiteetista;
- 7) *tasevastaavalla* taseryhmää ylläpitävää tukkumarkkinaosapuolta, jonka tasehallintasalkun epätasapainon järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija tasapainottaa;
- 8) *taseryhmällä* maakaasujärjestelmän fyysisiä syöttö- ja ottopisteitä, jotka on yhdistetty samaan tasehallintasalkkuun syöttöjen ja ottojen yhteen laskemista ja maakaasukaupankäynnin selvittämistä varten;
- 9) *nykyisellä vähittäismyyjällä* vähittäismyyjää, joka toimittaa käyttöpaikkaan maakaasua ennen vähittäismyyjän vaihtamista;
- 10) *uudella vähittäismyyjällä* vähittäismyyjää, joka on tehnyt ilmoituksen maakaasun toimituksen alkamisesta käyttöpaikkaan ja jolle käyttöpaikan uusi maakaasun toimitus on siirtynyt tai siirtymässä;
- 11) *jäännöskulutuksen asiakassalkulla* vähittäismyyjän, jolla on toimitusvelvollisuus jakeluverkonhaltijan toiminta-alueella, asiakassalkkua, joka koostuu kysymyksessä olevan jakeluverkon loppukäyttäjien ei-päivittäin luettavista käyttöpaikoista, joihin vähittäismyyjällä on voimassa oleva myyntisopimus, sekä jakeluverkon häviöistä;
- 12) *asiakassalkulla* vähittäismyyjän joustavien toimitussopimusten muodostamaa kokonaisuutta, johon sisältyviin toimitussopimuksiin perustuen vähittäismyyjä toimittaa maakaasua jakeluverkossa sijaitseviin käyttöpaikkoihin;
- 13) *rajapisteellä* maakaasuverkon fyysisistä pistettä, jossa maakaasu siirtyy siirtoverkosta jakeluverkkoon tai jakeluverkosta toiseen jakeluverkkoon;
- 14) *etäluentaominaisuudella* mittauslaitteiston toiminnallisuutta, jossa mittauslaitteiston rekisteröimä tieto luetaan sen muistista viestintäverkon kautta.

3 §

Tasevastuuta, maakaasun toimitusten selvitystä ja maakaasun toimitusten mittausta koskeva sääntökäsikirja

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tehtävänä on ylläpitää sääntökäsikirjaa, joka koskee tasevastuuta, maakaasun toimitusten selvitystä ja maakaasun toimitusten mittausta maakaasujärjestelmässä (*sääntökäsikirja*). Sääntökäsikirja tulee olla suomen- ja ruotsinkielellä.

4 §

Markkinaosapuolirekisteri

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltijan tehtävänä on ylläpitää markkinaosapuolirekisteriä maakaasujärjestelmässä toimivista markkinaosapuolista, verkonhaltijoista ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen haltijoista.

Markkinaosapuolen, jakeluverkonhaltijan ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijan on rekisteröidyttävä markkinaosapuolirekisteriin ennen kuin se aloittaa toimintansa maakaasujärjestelmässä. Toiminnanharjoittaja voi rekisteröityä markkinaosapuoleksi

useaan markkinarooliin. Rekisteröidyn on pidettävä markkinaosapuolirekisterissä olevat tietonsa ajantasaisina.

Markkinaroolia, joihin toiminnanharjoittaja voi rekisteröityä, ovat:

- 1) siirtokapasiteettia varaava tukkumarkkinaosapuoli;
- 2) tukkumarkkinaosapuoli, joka ei solmi kapasiteettisopimuksia siirtoverkonhaltijan kanssa eikä käy jälkimarkkinakauppaa kapasiteetista;
- 3) uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun verkkoonsyöttäjä;
- 4) vähittäismyyjä;
- 5) siirtoverkon loppukäyttäjä;
- 6) jakeluverkonhaltija;
- 7) nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltija.

5 §

Käyttöpaikkarekisteri

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tehtävänä on ylläpitää käyttöpaikkarekisteriä, johon rekisteröidään jakeluverkoissa sijaitsevat päivittäin luettavat ja ei-päivittäin luettavat käyttöpaikat, uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun syöttöpisteet ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistoista syötettävän kaasun syöttöpisteet (*käyttöpaikkarekisteri*). Jakeluverkonhaltijan tehtävänä on jakeluverkkonsa käyttöpaikkojen ja syöttöpisteiden käyttöpaikkatietojen ylläpito ja käyttöpaikkatietojen ilmoittaminen käyttöpaikkarekisteriin. Vähittäismyyjän tehtävänä on kuitenkin ilmoittaa käyttöpaikkarekisteriin tiedot käyttöpaikassa toimivasta siirtokapasiteettia varaavasta tukkumarkkinaosapuolesta ja määräaikaisen maakaasun myyntisopimuksensa päättymispäivämäärästä. Jakeluverkonhaltija voi jättää ei-päivittäin luettavan käyttöpaikan rekisteröimättä käyttöpaikkarekisteriin, jos käyttöpaikkaan siirretään maakaasua käytettäväksi yksinomaan kotitalouksien liesissä. Jakeluverkonhaltijan on ylläpidettävä erillistä käyttöpaikkarekisteriä jakeluverkkonsa ei-päivittäin luettavista käyttöpaikoista, joita ei ole rekisteröity käyttöpaikkarekisteriin.

Käyttöpaikkaa koskevia käyttöpaikkatietoja ovat:

- 1) käyttöpaikkanumero;
- 2) käyttöpaikan osoite;
- 3) tieto siitä, onko käyttöpaikka päivittäin luettava vai ei-päivittäin luettava;
- 4) päivittäin luettavan käyttöpaikan mittausalue, jos jakeluverkko on jaettu lämpöarvon määrittämistä varten mittausalueisiin;
- 5) päivittäin luettavan käyttöpaikan tilatieto ja päivämäärä, josta alkaen tilatieto on voimassa;
- 6) päivittäin luettavan käyttöpaikan nykyinen vähittäismyyjä ja siirtokapasiteettia varaava tukkumarkkinaosapuoli;
- 7) päivittäin luettavassa käyttöpaikassa voimassa olevan määräaikaisen maakaasun myyntisopimuksen päättymispäivämäärä;
- 8) päivittäin luettavassa käyttöpaikassa tapahtuneen edellisen vähittäismyyjänvaihdon päivämäärä;
- 9) päivittäin luettavan käyttöpaikan arvioitu vuosikulutus.

Syöttöpistettä koskevia käyttöpaikkatietoja ovat:

- 1) syöttöpistetunnus;
- 2) syöttöpisteen osoite;
- 3) päivämäärä, josta alkaen syöttöpisteen tiedot ovat voimassa;
- 4) syöttöpisteen tilatieto;
- 5) syöttöpisteessä toimiva uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun verkkoonsyöttäjä tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltija;

6) uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun syöttöpisteen siirtokapasiteettia varaava tukkumarkkinaosapuoli.

2 luku

Tasevastuu

6 §

Tasevastuun järjestäminen käyttöpaikassa

Siirtoverkon loppukäyttäjällä tulee siirtoverkkoon liitetyssä käyttöpaikassaan olla tasevastuun järjestämiseksi yksi toimitussuhde siirtokapasiteettia varaavaan tukkumarkkinaosapuoleen. Siirtoverkon loppukäyttäjä voi käyttöpaikkansa tasevastuun järjestämiseksi rekisteröityä myös itse siirtokapasiteettia varaavaksi tukkumarkkinaosapuoleksi.

Jakeluverkon loppukäyttäjällä tulee jakeluverkkoon liitetyssä käyttöpaikassaan olla tasevastuun järjestämiseksi joustava toimitussopimus vähittäismyyjän kanssa. Päivittäin luettavan käyttöpaikan loppukäyttäjä voi käyttöpaikkansa tasevastuun järjestämiseksi rekisteröityä myös itse vähittäismyyjäksi tai siirtokapasiteettia varaavaksi tukkumarkkinaosapuoleksi.

7 §

Tasevastuun järjestäminen uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun syöttöpisteessä

Uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun verkkosyöttäjällä tulee maakaasuverkkoon liitetyn syöttöpisteensä tasevastuun järjestämiseksi olla yksi toimitussuhde siirtokapasiteettia varaavaan tukkumarkkinaosapuoleen.

8 §

Tukkumarkkinaosapuolen tasevastuu

Tukkumarkkinaosapuolen on rekisteröidyttävä markkinaosapuolirekisteriin tasevastaavaksi tai liityttävä jäseneksi tasevastaavan taseryhmään. Tukumarkkinaosapuoli voi olla jäsenenä vain yhdessä taseryhmässä kerrallaan. Siirtokapasiteettia varaavan tukkumarkkinaosapuolen toimitussuhteet on kytkettävä samaan taseryhmään.

Tasevastaavan tehtävänä on tasapainottaa taseryhmänsä jäsenten yhteenlaskettu tasepoikkeama järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tasapainottavalla toimituksella. Tasevastaavan on ilmoitettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle taseryhmänsä jäseninä olevat tukkumarkkinaosapuolet.

Tasevastaavat voivat yhdistää taseryhmänsä yhdistetyksi taseryhmäksi. Yhdistetylle taseryhmälle on nimettävä tasapainotuksesta vastaava tasevastaava, joka tasapainottaa yhdistetyn taseryhmän yhteenlasketun tasepoikkeaman järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tasapainottavalla toimituksella.

9 §

Vähittäismyyjän tasevastuu

Vähittäismyyjän tulee nimetä toimitussuhde siirtokapasiteettia varaavaan tukkumarkkinaosapuoleen kullekin päivittäin mitattavalle jakeluverkon käyttöpaikalle, johon vähittäismyyjä toimittaa maakaasua. Vähittäismyyjä voi nimetä jakeluverkossa toimitussuhteita yhdelle tai useammalle siirtokapasiteettia varaavalle tukkumarkkinaosapuolelle. Siirto-

kapasiteettia varaavat tukkumarkkinaosapuolet voivat tällöin kuulua myös eri taseryhmiin.

Vähittäismyyjän, jolla on toimitusvelvollisuus jakeluverkonhaltijan toiminta-alueella, tulee nimetä jäännöskulutuksen asiakassalkulleen toimitussuhde siirtokapasiteettia varaavaan tukkumarkkinaosapuoleen. Jäännöskulutuksen asiakassalkkuun kuuluvat kysymyksessä olevan jakeluverkon ei-päivittäin luettavat käyttöpaikat ja jakeluverkon häviöt.

10 §

Jakeluverkonhaltijan tasevastuu

Jakeluverkonhaltijalla tulee olla jakeluverkkonsa häviöitä varten joustava toimitussopimus vähittäismyyjän kanssa, jolla on toimitusvelvollisuus jakeluverkonhaltijan toiminta-alueella. Jos jakeluverkon kaikki käyttöpaikat ovat päivittäin luettavia käyttöpaikkoja, jakeluverkonhaltijalla tulee olla jakeluverkkonsa häviöitä varten toimitussuhde siirtokapasiteettia varaavaan tukkumarkkinaosapuoleen tai vähittäismyyjään.

11 §

Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijan tasevastuu

Nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijan tulee tehdä sopimus järjestelmävaatavan siirtoverkonhaltijan kanssa verkkoonsyötön nominaatioilmoitusten ja mitattujen määrien välisen poikkeaman tasapainottamisesta.

12 §

Verkonhaltijan oikeus toimituksen keskeytykseen

Siirtoverkonhaltija saa keskeyttää maakaasumarkkinoiden osapuolen maakaasun siirron, jos osapuolella ei ole toimitussuhdetta siirtokapasiteettia varaavaan tukkumarkkinaosapuoleen tai jos osapuolen siirtokapasiteettia varaavalle tukkumarkkinaosapuolelle ei ole nimetty tasevastaavaa.

Jakeluverkonhaltija saa keskeyttää maakaasumarkkinoiden osapuolen maakaasun jakelun, jos loppukäyttäjällä ei ole joustavaa toimitussopimusta vähittäismyyjän kanssa taikka jos loppukäyttäjän vähittäismyyjälle tai jakeluverkon syöttöpisteessä toimivalle verkkoonsyöttäjälle ei ole nimetty siirtokapasiteettia varaavaa tukkumarkkinaosapuolta ja tasevastaavaa. Jakeluverkonhaltija ei kuitenkaan saa keskeyttää loppukäyttäjän maakaasun jakelua sinä aikana, kun loppukäyttäjälle toimitetaan maakaasua maakaasumarkkinalain 79 §:ään perustuen.

13 §

Tasevastuun täyttämistä koskevat menettelytavat

Tasevastuun täyttämässä ja siihen liittyvässä tiedonvaihdossa tulee noudattaa sääntökäsikirjan voimassa olevan version mukaista menettelyä, ellei unionin lainsäädännössä tai maakaasumarkkinalaissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä toisin säädetä.

Maakaasun toimituksia koskevat ilmoitukset ja maakaasun toimittajan vaihtaminen

14 §

Toimitussuhteiden muodostaminen

Markkinaosapuolet voivat muodostaa seuraavia toimitussuhteita:

- 1) siirtokapasiteettia varaavan tukkumarkkinaosapuolen toimitussuhde siirtoverkon loppukäyttäjän käyttöpaikkaan;
- 2) siirtokapasiteettia varaavan tukkumarkkinaosapuolen toimitussuhde uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun verkkoonsyöttäjän biokaasusalkkuun;
- 3) siirtokapasiteettia varaavan tukkumarkkinaosapuolen toimitussuhde vähittäismyyjän asiakassalkkuun;
- 4) siirtokapasiteettia varaavan tukkumarkkinaosapuolen toimitussuhde vähittäismyyjän, jolla on toimitusvelvollisuus jakeluverkonhaltijan toiminta-alueella, jäännöskulutuksen asiakassalkkuun;
- 5) siirtokapasiteettia varaavan tukkumarkkinaosapuolen toimitussuhde jakeluverkonhaltijaan.

15 §

Markkinaosapuolten toimitussuhteita koskevat ilmoitukset

Toimitussuhteen osapuolten on ilmoitettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle toimitussuhteen alkamisesta ja päättymisestä.

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava toimitussuhteen osapuolille näiden ilmoittaman uuden toimitussuhteen rekisteröinnistä ja päättyvän toimitussuhteen kirjaamisesta päättyneeksi. Jos siirtokapasiteettia varaava tukkumarkkinaosapuoli ei toimi tasevastaavana, järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on lisäksi ilmoitettava siirtokapasiteettia varaavan tukkumarkkinaosapuolen tasevastaavalle uuden toimitussuhteen rekisteröinnistä tämän taseryhmään. Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava markkinaosapuolille, jos näiden ilmoittamaa toimitussuhdetta ei ole voitu rekisteröidä. Ilmoituksessa on tällöin mainittava syy, jonka vuoksi rekisteröintiä ei ole tehty.

16 §

Nominaatio- ja kaupankäynti-ilmoitukset

Siirtokapasiteettia varaavan tukkumarkkinaosapuolen on ilmoitettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle vastapuolittain eritellyt maakaasumäärät, jotka tukkumarkkinaosapuolen on tarkoitus kunakin kaasutoimituspäivän tuntina syöttää kussakin syöttöpisteessä maakaasujärjestelmään ja ottaa kussakin yhteenliitäntäpisteessä maakaasujärjestelmästä (*nominaatioilmoitus*). Nominaatioilmoitusten tekemistä ei kuitenkaan edellytetä uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun syöttöpisteessä, ellei järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ole tehnyt tästä erillistä päätöstä. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi lisäksi edellyttää nominaatioilmoitusten tekemistä maakaasun ostoista ottovyöhykkeellä ja ottovyöhykkeen fyysisessä ottopisteessä, jos tähän on siirtoverkon käyttöön tai maakaasumarkkinoiden toimivuuteen liittyvä perusteltu syy.

Tasevastaavan tai tämän valtuuttaman taseryhmän jäsenen on toimitettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle kaupankäynti-ilmoitukset taseryhmässä kaasutoimituspäivänä tapahtuvista maakaasumäärien omistajanvaihdoksista. Kaasupörssissä solmittujen kauppohen kaupankäynti-ilmoitusten toimittamisesta vastaa kuitenkin kaasupörssin kauppohen selvittäjä.

17 §

Vähittäismyyjän ilmoitukset jakeluverkon päivittäin luettavaan käyttöpaikkaan tapahtuvasta toimituksesta

Vähittäismyyjän on ilmoitettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle ja jakeluverkonhaltijalle toimituksensa alkamisesta ja päättymisestä jakeluverkon päivittäin luettavaan käyttöpaikkaan. Nykyisen vähittäismyyjän ei kuitenkaan tarvitse ilmoittaa toimituksensa päättymisestä, jos toimituksen päättymisen perusteena on uuden vähittäismyyjän ilmoitus oman toimituksensa alkamisesta kysymyksessä olevaan käyttöpaikkaan.

Vähittäismyyjän on tehtävä 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus myös siinä tapauksessa, että vähittäismyyjä tekee uuden maakaasun myyntisopimuksen käyttöpaikkaan, johon vähittäismyyjä toimittaa jo ennestään maakaasua.

18 §

Verkonhaltijoiden ilmoitukset toimituksesta jakeluverkon päivittäin luettavaan käyttöpaikkaan

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on vastaanotettuaan 17 §:n 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen toimituksen alkamisesta ilmoitettava uudelle vähittäismyyjälle ja jakeluverkonhaltijalle, voidaanko vähittäismyyjän ilmoittama toimitus aloittaa käyttöpaikkaan.

Jos järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija on tehnyt jakeluverkonhaltijalle 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen uuden vähittäismyyjän toimituksen alkamisesta jakeluverkon käyttöpaikkaan, jakeluverkonhaltijan on rekisteröitävä uusi vähittäismyyjä käyttöpaikkarekisteriin käyttöpaikan vähittäismyyjäksi.

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen vastaanotettuaan:

- 1) vahvistettava jakeluverkonhaltijalle uuden vähittäismyyjän rekisteröinti käyttöpaikan vähittäismyyjäksi;
- 2) ilmoitettava nykyiselle vähittäismyyjälle tämän maakaasun myyntisopimuksen päättymisestä;
- 3) vahvistettava uudelle vähittäismyyjälle tämän maakaasun myyntisopimuksen alkaminen.

19 §

Maakaasusopimusten alkaminen ja päättyminen jakeluverkon käyttöpaikassa

Maakaasusopimukset, jotka koskevat maakaasun myyntiä tai jakelua jakeluverkon käyttöpaikkaan, alkavat ja päättyvät kaasutoimituspäivän vaihtuessa.

20 §

Maakaasun toimittajan vaihtamisen toteuttamisaika

Kun asiakas haluaa sopimusehtojen mukaisesti vaihtaa maakaasun toimittajaa, järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ja, jos asiakas on liittynyt jakeluverkkoon, myös jakeluverkonhaltijan on huolehdittava, että uuden toimittajan maakaasun toimitus asiakkaalle voidaan aloittaa viimeistään kolmen viikon kuluessa siitä, kun uudesta toimituksesta on ilmoitettu järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle.

21 §

Maakaasun toimituksia koskeviin ilmoituksiin liittyvät menettelytavat

Tässä luvussa säädettyjen maakaasun toimituksia koskevien ilmoitusvelvollisuuksien täyttämiseksi ja siihen liittyvässä tiedonvaihdossa tulee noudattaa sääntökäsikirjan voimassa olevan version mukaista menettelyä, ellei unionin lainsäädännössä tai maakaasumarkkina-alueissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä toisin säädetä.

4 luku

Taseselvitys

22 §

Jakeluverkoissa tehtävä taseselvitys

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on tehtävä jakeluverkossa osapuolikohtainen taseselvitys kullekin maakaasumarkkinoiden osapuolelle tämän toimitussuhteista jakeluverkossa sijaitseviin päivittäin luettaviin käyttöpaikkoihin ja uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun syöttöpisteisiin sekä osapuolen ilmoittamasta verkkoonsyötöstä nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistoista peräisin olevan kaasun syöttöpisteissä. Osapuolikohtaisen taseselvityksen lisäksi järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on määritettävä tase jakeluverkon jäännöskulutuksen asiakassalkulle. Jäännöskulutuksen määränä on tällöin rajapisteessä siirretyn maakaasun määrän ja jakeluverkossa osapuolikohtaisesti taseselvitetyn maakaasun määrän erotus taseselvitysjakson aikana. Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tehtävänä on muuntaa jakeluverkossa mitatut kaasumäärät energiaksi. Muuntamisessa on käytettävä jakeluverkonhaltijan ilmoittamia kaasutoimituspäiväkohtaisia lämpöarvoja, jos jakeluverkossa on uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun syöttöpiste tai -pisteitä taikka syöttöpiste nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistosta.

Jakeluverkon häviöt sisältyvät jäännöskulutuksen asiakassalkkuun. Jos jäännöskulutuksen asiakassalkkuun kuuluu myös ei-päivittäin luettavia käyttöpaikkoja, jakeluverkonhaltijan on määritettävä jakeluverkon häviöt jälkikäteen kullekin kaasukuukaudelle. Jakeluverkon häviöiksi katsotaan tällöin lopullisen taseselvityksen mukaisen jäännöskulutuksen määrän ja ei-päivittäin luettaville käyttöpaikoille määritetyn kulutuksen erotus kyseisen kaasukuukauden aikana.

23 §

Selvitysalue jakeluverkoissa tehtävässä taseselvityksessä

Jakeluverkoissa tehtävän taseselvityksen selvitysalueena on jakeluverkonhaltijan jakeluverkko. Maakaasuverkon kohdassa, jossa maakaasu siirtyy siirtoverkosta jakeluverkkoon tai jakeluverkosta toiseen jakeluverkkoon, tulee olla rajapistemittaus.

Jos jakeluverkossa on uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun syöttöpiste tai -pisteitä taikka syöttöpiste nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistosta, jakeluverkonhaltija voi jakaa jakeluverkon mittausalueisiin, joille jakeluverkonhaltija määrittää laskennallisesti kaasutoimituspäiväkohtaisen lämpöarvon.

24 §

Jakeluverkonhaltijan mittaustietoja koskevat ilmoitukset

Jakeluverkonhaltijan on ilmoitettava taseselvitystä ja laskutusta varten järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle jakeluverkon päivittäin luettavien käyttöpaikkojen, uusiutu-

vista energialähteistä peräisin olevan kaasun syöttöpisteiden ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistosta peräisin olevan kaasun syöttöpisteiden validoidut tuntikohtaiset mittaustiedot sekä jakeluverkon mittausalueiden validoidut kaasutoimituspäiväkohtaiset lämpöarvot.

Jakeluverkonhaltijan on ilmoitettava jakeluverkon ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen mittaustiedot tasevastuun täyttämistä ja laskutusta varten vähittäismyyjälle, jolla on toimitusvelvollisuus jakeluverkonhaltijan toiminta-alueella. Lisäksi jakeluverkonhaltijan on ilmoitettava vähittäismyyjälle, jos ei-päivittäin luettava käyttöpaikka muutetaan päivittäin luettavaksi käyttöpaikaksi. Ilmoitukseen on tällöin liitettävä muutosajankohdan mittaustieto.

25 §

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ilmoitukset selvitetystä toimituksista jakeluverkoissa

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava jakeluverkonhaltijalle tase selvitystä varten mittaustiedot tämän jakeluverkon rajapistemittauksista.

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava vähittäismyyjälle laskutusta varten kutakin päivittäin luettavaa käyttöpaikkaa, johon vähittäismyyjä toimittaa maakaasua, koskevat validoidut, kaasutoimituspäiväkohtaiset kulutustiedot energiamäärinä edeltävän kaasukuukauden ajalta.

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava jakeluverkonhaltijalle laskutusta varten edeltävän kaasukuukauden ajalta energiamäärinä:

- 1) päivittäin luettavaa käyttöpaikkaa koskevat validoidut, kaasutoimituspäiväkohtaiset kulutustiedot;
- 2) validoidut, kaasutoimituspäiväkohtaiset mittaustiedot uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun syöttöpisteiden verkkoonsyötöistä;
- 3) validoidut, kaasutoimituspäiväkohtaiset mittaustiedot nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistosta peräisin olevan kaasun syöttöpisteen verkkoonsyötöistä sekä osapuolten syöttöpisteessä ilmoittamista verkkoonsyötöistä;
- 4) kaasutoimituspäiväkohtaiset jäännöskulutuksen määrät.

26 §

Lopullinen taseselvitys maakaasujärjestelmässä

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava kaasukuukautta seuraavan kaasukuukauden kuudenteen kaasutoimituspäivään kello 10 mennessä:

- 1) tasevastaavalle validoituihin mittaustietoihin perustuvat lopullisen taseselvityksen tulokset kaasukuukauden kaikilta kaasutoimituspäiviltä;
- 2) tukkumarkkinaosapuolelle tämän toimitussuhteisiin, nominaatioilmoituksiin ja kaupankäynti-ilmoituksiin perustuvia maakaasumääriä koskevat taseselvitystiedot kaasukuukauden kaikilta kaasutoimituspäiviltä.

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on tehtävä siirtokapasiteettia varaavien tukkumarkkinaosapuolten, siirtoverkon loppukäyttäjien, vähittäismyyjien, uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun verkkoonsyöttäjien ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan välisten tasevirheiden korjauslaskenta kunkin kaasukuukauden osalta kaksi kertaa. Ensimmäinen korjauslaskenta on tehtävä kolmantena kaasukuukautena toimituskuukauden jälkeen ja toinen korjauslaskenta toimituskuukautta seuraavan kalenterivuoden huhtikuussa kaikille edeltävän kalenterivuoden 12 toimituskuukaudelle. Tämän jälkeen markkinaosapuolten välisiä tasevirheitä voidaan korjata ainoastaan osapuolten kahdenvälisellä sopimuksella. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi lisäksi poikkeuk-

sellisessa tilanteessa tehdä tasevirheille poikkeuskorjauslaskennan ensimmäisen tai toisen korjauslaskennan jälkeen.

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tehtävänä on ilmoittaa tasevirheiden korjauslaskennan tulokset markkinaosapuolille näiden välistä korjauslaskutusta varten. Lopullisen taseselvityksen tuloksia ei muuteta korjauslaskennan seurauksena.

27 §

Taseselvityksessä noudatettavat menettelytavat

Taseselvityksessä ja siihen liittyvässä tiedonvaihdossa tulee noudattaa sääntökäsikirjan voimassa olevan version mukaista menettelyä, ellei unionin lainsäädännössä tai maakaasumarkkina-alueissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä toisin säädetä.

28 §

Maakaasumarkkinoiden osapuolten täydentävät velvoitteet taseselvityksessä

Maakaasumarkkinoiden osapuolet ovat sen lisäksi, mitä tässä asetuksessa säädetään, velvollisia pyynnöstä ilmoittamaan järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle ja jakeluverkonhaltijalle maakaasun verkkoonsyöttöä ja hankintaa sekä maakaasun käyttöä ja toimitusta koskevia tietoja, jos tiedon saaminen on perusteltua taseselvityksen tai toisen osapuolen tasevastuun täyttämisen kannalta. Jakeluverkonhaltija ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltija ovat lisäksi velvollisia avustamaan järjestelmävastaavaa siirtoverkonhaltijaa virheellisten taseselvitystietojen korjaamisessa, jos maakaasujärjestelmän taseselvityksen tekeminen sitä edellyttää.

5 luku

Maakaasun toimitusten mittaus

29 §

Siirtoverkon käyttöpaikan varustaminen mittauslaitteistolla

Siirtoverkon käyttöpaikka tulee varustaa maakaasun kulutuksen mittavalla mittauslaitteistolla, jossa on etäluentaominaisuus. Jos maakaasuliittymään kuuluu useita maakaasun kulutuskohteita, joihin myydään maakaasua maakaasuverkon kautta, tulee kukin kulutuskohte erikseen varustaa mittauslaitteistolla.

30 §

Jakeluverkon käyttöpaikan varustaminen mittauslaitteistolla

Jakeluverkon käyttöpaikka tulee varustaa maakaasunkulutuksen mittavalla mittauslaitteistolla, jossa on etäluentaominaisuus. Päivittäin luettavaa käyttöpaikkaa ei saa muuttaa ei-päivittäin luettavaksi käyttöpaikaksi.

Jakeluverkonhaltija voi yksittäistapauksessa varustaa käyttöpaikan tai käyttöpaikkoja mittauslaitteistolla, jossa ei ole etäluentaominaisuutta, jos käyttöpaikan varustaminen etäluentaominaisuuden sisältävällä mittauslaitteistolla ei ole pitkän aikavälin säästömahdollisuudet huomioon ottaen kustannustehokasta. Jakeluverkonhaltijan tulee tällöin tarjota asiakkaalleen vaihtoehtona myös päivittäin luettavan käyttöpaikan mittauslaitteistoa.

31 §

Maakaasuverkkoon kaasua syöttävän laitteiston varustaminen mittauslaitteistolla

Maakaasuverkkoon liittynyt nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteisto ja uusiutuvista energialähteistä peräisin olevaa kaasua maakaasuverkkoon syöttävä laitteisto tulee varustaa maakaasuverkkoon syötetyn kaasun määrää, lämpöarvoa ja laatua mittaavalla mittauslaitteistolla, jossa on etäluentaominaisuus.

32 §

Jakeluverkossa erillisestä tilauksesta tarjottavat mittauslaitteistot

Jakeluverkonhaltijan tulee loppukäyttäjän tai vähittäismyyjän erillisestä tilauksesta tarjota tämän käyttöön mittauslaitteisto, joka mahdollistaa loppukäyttäjän tai vähittäismyyjän asiakkaan käyttöpaikan muuttamisen päivittäin luettavaksi käyttöpaikaksi. Mittaus on järjestettävä kolmen kuukauden kuluessa pyynnöstä asentaa mittauslaitteisto.

33 §

Mittauslaitteiston lukeminen maakaasuverkossa

Päivittäin luettavan käyttöpaikan mittauslaitteisto on luettava vähintään kerran vuorokaudessa.

Jakeluverkossa ei-päivittäin luettavan käyttöpaikan mittauslaitteisto on luettava vähintään neljä kertaa vuodessa, joista luentakerroista vähintään yksi kuuluu jakeluverkonhaltijan vastuulle. Jos käyttöpaikkaan tällöin siirretään maakaasua yksinomaan ruoanvalmistukseen, mittauslaitteisto on luettava kuitenkin vähintään kerran vuodessa.

Verkonhaltijalla on oikeus arvioida maakaasunkäyttöpaikan kaasunkulutusta aikaisempaan kulutukseen perustuen, jos:

- 1) maakaasua ei ole voitu mitata mittauslaitteiston vikaantumisen vuoksi;
- 2) mittaus tiedot eivät ole saatavilla etäluetun mittauslaitteiston tiedonsiirtohäiriön vuoksi;
- 3) jakeluverkon mittauslaitteiston luenta kuuluu loppukäyttäjän vastuulle, eikä tämä ole ilmoittanut mittarilukemaa kysymyksessä olevalta laskutuskaudelta;
- 4) jakeluverkon mittauslaitteisto on sijoitettu paikkaan, johon verkonhaltijalla ei ole pääsyä, eikä loppukäyttäjä ole toimittanut verkonhaltijan asettamassa kohtuullisessa määrässä lukemaa verkonhaltijan sitä häneltä tiedusteltua.

Jakeluverkonhaltijan on julkaistava tiedot menetelmästä, jota se soveltaa käyttöpaikan maakaasun kulutuksen arvioinnissa.

34 §

Kiinteistön sisäiseen maakaasuverkkoon kuuluvan mittauslaitteiston lukeminen

Kiinteistön tai sitä vastaavan kiinteistöryhmän sisäiseen maakaasuverkkoon kuuluvan mittauslaitteiston lukemiseen sovelletaan soveltuvin osin, mitä 33 §:ssä säädetään jakeluverkkoon liitetyn maakaasunkäyttöpaikan mittauslaitteiston lukemisesta ja mitä maakaasumarkkinalain 19 §:ssä säädetään loppukäyttäjän oikeudesta omaa maakaasunkulutustaan koskevan tiedon hyödyntämiseen. Loppukäyttäjällä on oikeus saada käyttöönsä tiedot hallinnassaan olevan huoneiston mitatusta maakaasun kulutuksesta myös siinä tapauksessa, että maakaasun oston laskutus ei hänen osaltaan perustu mitattuun maakaasun kulutukseen.

1008/2019

7 luku

Voimaantulo

35 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020.

Tällä asetuksella kumotaan:

- 1) valtioneuvoston asetus maakaasumarkkinoista (622/2000);
- 2) kauppaja teollisuusministeriön asetus maakaasukauppoja koskevasta tiedonvaihdosta ja tasehallinnasta (974/2000).

36 §

Maakaasuverkon mittauslaitteistoja koskeva siirtymäsäännös

Jakeluverkonhaltija voi poiketa 30 §:n vaatimuksesta varustaa jakeluverkon käyttöpaikka mittauslaitteistolla, jos jakeluverkon käyttöpaikkaa ei ole asetuksen voimaan tullessa varustettu mittauslaitteistolla ja käyttöpaikkaan siirretään maakaasua yksinomaan käytettäväksi ruoanvalmistuksessa.

Verkonhaltija voi lisäksi poiketa 29 §:n ja 30 §:n 1 momentin vaatimuksesta varustaa maakaasuverkon käyttöpaikka mittauslaitteistolla, jossa on etäluent ominaisuus, jos käyttöpaikka on asetuksen voimaan tullessa varustettu mittauslaitteistolla, jossa ei ole tällaista ominaisuutta.

Helsingissä 10 päivänä lokakuuta 2019

Elinkeinoministeri Katri Kulmuni

Hallitusneuvos Arto Rajala